

RÄTTEN ATT GÖRA FRAMSTÄLLNINGAR

Sedan Maastrichtfördraget trädde i kraft har alla EU-medborgare haft rätt att göra framställningar till Europaparlamentet, i form av ett klagomål eller en begäran, om en fråga som hör till Europeiska unionens verksamhetsområden. Framställningen granskas av parlamentets utskott för framställningar, som avgör om den är tillåtlig och ansvarar för att behandla den.

RÄTTSLIG GRUND

Artiklarna 20, 24 och 227 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och artikel 44 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

MÅL

Rätten att göra framställningar syftar till att göra det möjligt för EU:s medborgare och invånare att enkelt vända sig till EU:s institutioner med klagomål eller begäranden om åtgärder.

RESULTAT

A. Berättigande och krav (artikel 227 i EUF-fördraget)

Alla EU-medborgare och alla fysiska eller juridiska personer som är bosatta eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt att enskilt eller tillsammans med andra göra framställningar.

För att framställningen ska vara tillåtlig måste den avse ett ärende som hör till Europeiska unionens verksamhetsområden och som direkt berör framställaren. Det sistnämnda villkoret tillämpas dock i mycket vid bemärkelse.

B. Förfarande

Förfarandet för att handlägga framställningar fastställs i artiklarna 215–218 och bilaga V (XX) i parlamentets arbetsordning, som ger denna behörighet till ett utskott, nämligen utskottet för framställningar.

1. Formell tillåtlighet

Framställningarna ska innehålla uppgifter om varje framställares namn, nationalitet och adress, och vara avfattade på ett av EU:s officiella språk. De kan lämnas in antingen elektroniskt genom Europaparlamentets framställningsportal eller per post på papper.

2. Materiell tillåtlighet

De framställningar som uppfyller dessa formella villkor hänvisas till utskottet för framställningar, som först måste besluta om de är tillåtliga. Utskottet gör detta genom att förvissa sig om att ärendet hör till EU:s verksamhetsområden. De framställningar som inte uppfyller dessa villkor förklaras otillåtliga. Framställaren informeras om detta och om skälen för beslutet. Framställarna uppmuntras ofta att kontakta ett annat nationellt, europeiskt eller internationellt organ. De vanligaste skälen till att framställningar förklaras otillåtliga är att framställarna blandar ihop behörigheter, ansvarsområden och möjligheter till åtgärder och prövning på unionsnivå med motsvarande aspekter på nationell nivå – i medlemsstaterna – och i andra internationella organisationer och organ (såsom FN och Europarådet), även när det gäller tillämpligheten för Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

3. Prövning av framställningar

Utskottet för framställningar kan beroende på omständigheterna vidta en eller flera av följande åtgärder:

- Uppmana Europeiska kommissionen att göra en inledande undersökning av en framställning och lämna upplysningar om förenligheten med relevant EU-lagstiftning.
- Vidarebefordra framställningen till andra utskott i Europaparlamentet för kännedom eller för att dessa ska vidta åtgärder (till exempel beakta en framställning i samband med lagstiftningsarbetet).
- Om framställningen berör ett visst fall som kräver särskild uppmärksamhet, kontakta de relevanta institutionerna eller myndigheterna eller ingripa genom den berörda medlemsstatens ständiga representation för att lösa frågan.
- Vidta andra ändamålsenliga åtgärder för att försöka lösa frågan eller på lämpligt sätt besvara framställningen.

Utskottet beslutar också huruvida framställningar ska föras upp på föredragningslistan till utskottets sammanträden. Om de förs upp på föredragningslistan bjuds framställaren, kommissionen och medlemsstatens företrädare in. Vid sammanträdet i fråga presenterar framställaren sin framställning, och därefter tar kommissionen muntligen ställning till framställningen och redogör för sitt skriftliga svar på de frågor som tas upp i denna. Även företrädarna för de berörda medlemsstaterna kan tilldelas ordet. Ledamöterna av utskottet för framställningar har sedan möjlighet att diskutera de frågor som tagits upp under debatten och föreslå ytterligare åtgärder.

I särskilda fall kan utskottet besluta att hålla en utfrågning eller ett seminarium, genomföra en undersökningsresa till det berörda landet eller den berörda regionen och anta en uppdragsrapport med sina iakttagelser och rekommendationer, eller utarbeta och lägga fram ett fullständigt betänkande som parlamentet ska rösta om i kammaren. Det kan också besluta att lämna in frågor till kommissionen och/eller rådet för muntligt besvarande och att hålla en debatt i kammaren.

Om en framställning avser en fråga av allmänt intresse som visar på ett felaktigt införlivande eller en felaktig tillämpning av unionsrätten, kan den föranleda

kommissionen att vidta åtgärder gentemot medlemsstaten i fråga, bland annat genom överträdelseförfaranden.

4. Avslutande

En framställning kan avslutas av utskottet i olika skeden av förfarandet, t.ex. efter det att utskottet fattat ett beslut om tillåtlighet, efter en diskussion vid ett utskottssammanträde, när inga ytterligare åtgärder kan vidtas med anledning av framställningen, när en framställning dragits tillbaka av framställaren eller när framställaren inte svarar inom en viss tidsfrist.

5. Öppenhet och insyn

Framställningar som skickas in till Europaparlamentet blir offentliga handlingar. Sammanfattningar av framställningarna offentliggörs på samtliga officiella EU-språk på Europaparlamentets framställningsportal efter det att tillåtlighetsbeslutet fattats av framställningsutskottet, tillsammans med andra relevanta handlingar.

Framställaren informeras skriftligen om alla beslut som utskottet fattar om vederbörandes framställning samt om skälen för dessa beslut, och tillhandahålls, i förekommande fall, relevant information och dokumentation så snart besluten blir tillgängliga.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Enligt fördragen riktar sig medborgarnas framställningar till Europaparlamentet, som följaktligen ansvarar för att se till att de problem som medborgarna ger uttryck för i dessa framställningar beaktas till fullo i EU. För att göra detta på bästa sätt, har det gett ett särskilt utskott – utskottet för framställningar – i uppdrag att behandla framställningar och samordna institutionens uppföljningsåtgärder. Såsom framhålls i dess årsrapporter om överläggningarna i utskottet under det föregående året^[1] har parlamentet alltid betraktat framställningar som en mycket viktig del av deltagandedemokratien. Parlamentet har också betonat hur viktiga de är när det gäller att avslöja fall av felaktigt införlivande och genomförande av unionsrätten i medlemsstaterna. Faktum är att ett antal framställningar har lett till lagstiftningsåtgärder eller politiska åtgärder, EU Pilot-ärenden, förhandsavgöranden eller överträdelseförfaranden. Utskottet för framställningar är särskilt aktivt på områdena grundläggande rättigheter (funktionsnedsättningar, barns rättigheter, diskriminering, minoriteter, tillgång till rättslig prövning, fri rörlighet, rösträtt, Brexit), miljö och djurskydd, den inre marknaden, sociala rättigheter, migration, handelsavtal och folkhälsa. Undersökningsresor, offentliga utfrågningar, beställande av studier, inrättande (2016) av ett framställningsnätverk som ska säkerställa bättre samarbete mellan utskott som behandlar framställningar, samt samarbete och dialog med nationella parlament och myndigheter – och med andra EU-institutioner (särskilt Europeiska kommissionen och Europeiska ombudsmannen) – betraktas alla som instrument som syftar till att se till att de problem som medborgarna tar upp i sina framställningar behandlas och löses. Under 2014 lanserade

[1]Årsrapporterna om överläggningarna i utskottet för framställningar omfattar bl.a. information om antalet mottagna framställningar, deras format, status, resultat, land, språk, nationalitet och ämne samt om webbportalen, förbindelserna med kommissionen, rådet och ombudsmannen, undersökningsresor, offentliga utfrågningar, studier som beställts och andra viktiga frågor.

Europaparlamentet även webbportalen för framställningar, vilken har möjliggjort ökad och förbättrad synlighet och transparens i fråga om framställningar samt samverkan med medborgarna och dessas deltagande i EU^[2].

Ottavio Marzocchi
05/2019

[2]<https://petiport.secure.europarl.europa.eu/petitions/sv/home>.

